

‘Een kunstenaar moet geen agenda dienen’

INTERVIEW TOM HERCK De Limburgse kunstenaar Tom Herck (37) maakte een bronzen sculptuur in de vorm van een ruimtevaarder. In de borststreek plaatste hij een Marsmeteoriet van bijna één kilogram.

In de lente van dit jaar werd Jochen Leën de nieuwe eigenaar van het horecacomplex Domaine La Butte aux Bois in Lanaken. Door zijn samenwerking met de Granada Gallery in Tucson kreeg hij toegang tot een zeldzame collectie edelstenen, fossielen en dinosaurussen. Zo kwam hij in het bezit van een Marsmeteoriet, die miljoenen jaren geleden op aarde neerstortte. ‘Normaal zijn dat gesteenten van pakweg honderd gram. Het is uitzonderlijk dat zo’n meteoriet een kilogram weegt’, zegt de 40-jarige juwelenontwerper, die Tom Herck contacteerde om het object een artistieke bestemming te geven.

‘Ik wist meteen wat ik ermee zou aanvangen’, zegt de kunstenaar. ‘Toen ik die steen in handen kreeg, dacht ik terug aan mijn kindertijd. Ik was tien, toen de film *Jurassic Park* uitkwam. Voor mij ging een wereld open. Die fascinatie voor de prehistorie en sciencefiction ben ik nooit meer kwijtgeraakt. Ik dweepte in die periode ook met superhelden als Superman en Spiderman. Bovenwoordse wezens met menselijke kenmerken, voor mij is dat hedendaagse mythologie. Daardoor kwam ik op het idee om een sculptuur in de vorm van een ruimtevaarder te maken.’

De gelijkenis met Superman is opvallend. ‘Precies, maar in de strips en de film ontwaakt Clark Kent – het alter ego van Superman – elke dag als een normale mens en transformeert hij zichzelf met een blauw, geel en rood pak in een superheld. Ik heb het omgekeerde gedaan: het ruimtevaartpak zit onder de gewone kleding, met daarbovenop een helm. De binnenkant is gekleurd met het zwartste zwart dat je op deze aardbol kan vinden.’

U gaf het kunstwerk de naam XPLR. Van explorer?

‘Inderdaad. De naam verwijst naar de menselijke ontdekkingsdrang. Die is vandaag groter dan ooit. De ruimteplannen van Elon Musk zijn daarvan een goed voorbeeld. Dat is het mooie aan de mens. Hij wordt altijd getriggerd door het onbekende. Denk aan de Heilige Graal, Indiana Jones, Atlantis en zoveel andere queeste verhalen. Ik spiegel me daar graag aan. De kunstenaar is een zoeker en daardoor ook een reiziger, zowel fysiek als mentaal. Twee jaar geleden mocht ik op het legendarische festival Burning Man in de Nevadawoestijn een werk in brand steken. Ik veranderde een Trojaans paard in een piñata, aangekleed met kledingstukken van mensen die het festival bezochten. In Londen voer ik de Theems op en liet ik een reddingsboei achter.’

In de Nevadawoestijn hield u de Mexicaanse muur van Trump, in Londen de Brexit. Om maar te zwijgen van The Holy Cow, een met een kruis doorboorde koe die werd opgehangen in de kerk van Kuttukoven. Mogen we dat provocerend noemen?

‘Neen, ik ben helemaal geen provocateur, maar ik begrijp wel dat mensen dat zo ervaren. Met die koe wilde ik alleen de vleesconsumptie en de leegstand van kerken visualiseren, zonder mijn mening op te dringen. Natuurlijk heb ik een opinie, maar ik laat die hooguit doorschemeren. Als ik het er vingerdik op leg, ben ik propa-

ganda aan het voeren voor mezelf of een belangengroep. Men verwijt me soms dat ik shockeer en zelfs schoffeer, maar je beledigd voelen is een keuze. Satire is een van mijn uitdrukkingmiddelen. Ik wil dingen aankaarten, de toeschouwer moet zelf zijn conclusie trekken.’

U zegt dat u voor niemand propaganda wil voeren. Vindt u propagandakunst per definitie slecht? De barok was een wapen tegen de reformatie, het classicisme diende de megalomanie van vorsten. Beide kunststromingen leverden wel mooie kunst op. ‘Het ene hoeft het andere niet uit te sluiten. En ik snap wel dat kunst niet in een maatschappelijk vacuüm ontstaat en dat mijn werk het debat aanwakkert, maar als kunstenaar voel ik me niet geroepen om een agenda te dienen. Daarom werk ik zonder subsidies. Eén keer heb ik overheidssteun gekregen. Het ging om een project waarvoor ik tachtig procent van de

totaalsom zelf bijeenprokkelde in de privésector. Twee procent keerde ik mezelf uit als loon.’

U bent een autodidact. Hebt u dat meegekregen van uw vader, zelf een kunstenaar en curator?

‘Ik werd nooit in een richting geduwd. Voor mijn verjaardag kreeg ik andere dingen dan krijtjes en boetseerklei. (lacht) Hij nam me wel mee naar musea en het atelier van

‘Men verwijt me soms dat ik shockeer en zelfs schoffeer, maar je beledigd voelen is een keuze’

Dirk Claesen, die reusachtige sculpturen van olifanten, potvissen en andere dieren maakte. Hij overleed helaas op veel te jonge leeftijd, maar hij liet op mij een blijvende indruk na. Dankzij hem – en ook wel mijn vader – ben ik in polyester begonnen te werken. The Holy Cow is daar een voorbeeld van.’

De sculptuur met de Marsmeteoriet bevindt zich in de lounge van La Butte aux Bois. Zag u het niet liever in een groot museum staan?

‘Een kunstwerk met zo’n uitzonderlijke steen vind je normaal alleen in grootstedelijke musea. Ik vind het net goed dat ik het in eigen regio op een toegankelijke plek kan tonen aan mensen die komen genieten van enkele dagen vakantie. De zogenaamde Limburgse bescheidenheid mag af en toe aan de kant.’

Rudi Smeets

Tom Herck: ‘Toen ik die Marsmeteoriet in handen kreeg, dacht ik meteen terug aan mijn kindertijd.’ © rs